

Sygn. akt VU 739/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rentę socjalną

na skutek odwołania M. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 4 kwietnia 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. D. (2) prawo do renty socjalnej na okres od 1 stycznia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku.

Sygn. akt VU 739/13

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 4 kwietnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił M. D. (1) prawa do renty socjalnej, podając w uzasadnieniu, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy.

M. D. (1) złożył w dniu 8 maja 2013 roku odwołanie od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do renty socjalnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. D. (2), urodzony (...), (...)ukończył 18 lat. Wnioskodawca ukończył Szkołę Podstawową oraz Gimnazjum z nauczaniem trybem indywidualnym, a następnie (...) Szkołę Zawodową (...) w T. w klasie stolarskiej. Od września 2010r. kontynuował naukę w (...) Liceum (...) dla Dorosłych w T. Naukę przerwał w 2013r. z powodu kłopotów z nauką.

Orzeczeniem Powiatowego Zespołu ds. Orzekania i Niepełnosprawności z dnia 31 marca 2003r. został uznany za osobę niepełnosprawną od 2000r. do 22 listopada 2004r. , wymagającą stałej pomocy osób innych.

Wnioskodawca od dnia 14 czerwca 1998 roku jest nieprzerwanie uprawniony do renty rodzinnej po zmarłej w dniu 14 czerwca 1998r. matce S. D.. W dniu 25 czerwca 2001r. zmarł ojciec wnioskodawcy J. D.. Po śmierci ojca wnioskodawca przebywał w rodzinie zastępczej u babci W. D., a od 1 lutego 2001r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w P., a

następnie w Domu Dziecka w T. Od osiągnięcia pełnoletniości wnioskodawca zamieszkuje ze swoim o rok starszym bratem Ł. D..

(dowód: decyzja z dnia 26 czerwca 1998r. – k. 7 akt rentowych, zaświadczenie z 11.07.2000r. – k. 64 akt rentowych, decyzja z dnia 15 lutego 2001r. – k. 73 akt rentowych, postanowienie Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz. Z dnia 11 kwietnia 2001r. III Nsm 145/2000 – k. 80 akt rentowych, orzeczenie o niepełnosprawności z 31.03.2003r. – k. 112 akt rentowych, orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego z 15.07.2003r. – k. 113 akt rentowych, zaświadczenie – k. 237 akt rentowych, zaświadczenie nr (...) - k. 262 akt rentowych, zaświadczenie (...) – k. 299 akt rentowych)

Wnioskodawca orzeczeniem z dnia 26 lutego 2007 roku Powiatowej Komisji Lekarskiej w T. , na podstawie badania lekarskiego oraz przedłożonego zaświadczenia lekarskiego oraz konsultacji specjalistycznej, został uznany za trwale i całkowicie niezdolnego do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju oraz w czasie ogłoszenia mobilizacji w czasie wojny i zaliczony został do kategorii „E”. U poborowego M. D. (2) stwierdzono sprawność umysłową poniżej przeciętnej, encefalopatię z trwałym uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego, zez utajony nieznacznego stopnia bez osłabienia ostrości wzroku.

(dowód: orzeczenie z dnia 26 lutego 2007 roku_ k.5 akt sprawy)

Wnioskodawca od dnia 1 maja 2011 roku do dnia 31 grudnia 2012r. był uprawiony do z renty socjalnej z powodu rozpoznania u niego wodogłowia od wczesnego dzieciństwa, leczonego operacyjnie (inplantacja zastawki dokomorowej w 2008 roku), oligofrenii, bólów i zawrotów głowy, obustronnego zespołu ataktyczno-piramidowego, zaniku nerwów wzrokowych, znacznego niedowidzenia oka lewego.

(dowód: decyzja z dnia 28 lipca 2011r. wraz z dokumentacją medyczną– k. 9 akt rentowych)

M. D. (2) w dniu 10 stycznia 2013 roku złożył wniosek o przyznanie mu dalszego prawa do renty socjalnej.

(dowód: wniosek k. 20 akt rentowych)

Orzeczeniem z dnia 1 lutego 2013 roku Lekarz Orzecznik ZUS po konsultacji psychologicznej z dnia 30 stycznia 2013 roku i rozpoznaniu

u wnioskodawcy upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, wodogłowia- stan po inplantacji zastawki dokomorowej w 2008 roku, oraz ślepoty oka lewego, uznał że wnioskodawca nie jest obecnie całkowicie niezdolny do pracy .

(dowód: orzeczenie z dnia 1 lutego 2013 roku k.22 akt rentowych wraz z dokumentacją medyczną oraz opinia konsultanta psychologa ZUS k.33-34akt ZUS)

Wnioskodawca złożył sprzeciw od powyższego orzeczenia w wyniku czego sprawę przekazano do rozpatrzenia Komisji Lekarskiej ZUS. Komisja Lekarska w dniu 27 marca 2013 roku po rozpoznaniu u wnioskodawcy tożsamyh schorzeń wydała orzeczenie zgodne z orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS.

(dowód: orzeczenie Komisji Lekarskiej z dnia 27 marca 2013 roku k.30 wraz z dokumentacja medyczna , sprzeciw wnioskodawcy z dnia 14 marca 2013 roku k.40 akt rentowych)

Aktualnie u wnioskodawcy występują następujące schorzenia:

- upośledzenie umysłowe lekkie;
- organiczne zaburzenia osobowości;
- bóle głowy;
- zawroty głowy;

- encefalopatia prawdopodobnie w wyniku okołoporodowego uszkodzenia mózgu z wodogłowieciem wewnętrznym normotensyjnym i z zespołem piramidowo-ataktycznym obustronnym;
- stan po wszczępieniu zastawki grawitacyjnej komorowo-otrzewnowej w 2008 roku;
- podejrzenie padaczki prawdopodobnie napadów częściowych złożonych z rzadką częstotliwością występowania;
- zez rozbieżny naprzemienny;
- niedowidzenie obu oczu;
- oczopląs obrotowy;
- astma oskrzelowa;

(dowód: opinia łączna biegłego psychiatry J. B. (1) i M. P. (1) główna pisemna k.23-28 oraz, pisemna uzupełniająca psychiatry J. B. (2) k.78, opinia uzupełniająca biegłego psychologa M. P. (1) k. 74, biegłej neurolog B. M. (1) k.33-34, biegłego okulisty A. C. k.42-43, pulmonologa T. B. k. 57-58, biegłego Neurologa A. N. (1) opinia główna k. 95-97 oraz pisemna uzupełniająca k.111 i verte w aktach sprawy)

Z powodu schorzeń psychiatrycznych oraz neurologicznych wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do jakiegokolwiek pracy okresowo na okres trzech lat od daty ustania poprzednich świadczeń, czyli od 1 stycznia 2013r. do 31 grudnia 2015r.

(dowód: opinia łączna biegłego psychiatry J. B. (1) i M. P. (1) główna pisemna k.23-28 oraz, pisemna uzupełniająca psychiatry J. B. (2) k.78, opinia uzupełniająca biegłego psychologa M. P. (1) k. 74, B. M. (1) k.33-34 biegłego Neurologa A. N. (1) opinia główna k. 95-97 oraz pisemna uzupełniająca k.111 i verte w aktach sprawy)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione, co skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 r., nr 135, poz. 1268), renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia;
- w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone w art. 4 ust. 1 cytowanej ustawy, przysługuje renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała lub renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Przepis art. 5 powołanej ustawy nakazuje przy tym, aby ustalenie całkowitej niezdolności do pracy następowało na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227).

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za niezdolną do pracy uważa się osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności

do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji oraz po drugie możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1). Całkowita niezdolność do pracy występuje przy tym, gdy osoba utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (art. 12 ust. 1 i 2).

W świetle wskazanych przepisów całkowicie niezdolną do pracy jest zatem osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, przyczyną tej utraty jest naruszenie sprawności organizmu i nie rokuje ona, że po przekwalifikowaniu odzyska zdolność do pracy.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy pełnoletni wnioskodawca na skutek występujących u niego schorzeń jest w dalszym ciągu całkowicie niezdolny do pracy. Okoliczność, że naruszenie sprawności organizmu wnioskodawcy wystąpiło u niego przed 18 rokiem życia jest bowiem między stronami niesporna. Wiąże się to z tym, że u wnioskodawcy od dzieciństwa występowało wodogłowie, które było przyczyną schorzeń neurologicznych i psychiatrycznych.

Celem ustalenia, czy naruszenie sprawności organizmu wnioskodawcy, powstałe u niego przed 18 rokiem życia, w dalszym ciągu skutkuje jego całkowitą niezdolnością do pracy, Sąd dopuścił dowód z łącznej opinii biegłych lekarzy z zakresu psychiatrii J. B. (2) oraz psychologa M. P. (1), z opinii dwóch biegłych neurologów: B. M. (1) i A. N. (2), pulmonologa T. T. oraz okulisty A. C., biegłych w zakresie których specjalności mieszczą się rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia.

Ponieważ głównymi schorzeniami wnioskodawcy są obecnie schorzenia o podłożu psychiatrycznym i neurologicznym, to one determinują stan jego zdrowia. Podstawowe znaczenie dla ustalenia zdolności wnioskodawcy do pracy miały zatem opinie psychiatryczno-psychologiczne i neurologiczne. Biegli sporządzili opinie po zapoznaniu się z dokumentacją lekarską wnioskodawcy oraz po dokonaniu jego osobistego badania. Ze zgodnych w swej treści, spójnych i logicznych opinii biegłych z zakresu w/w specjalności – podzielonych w całości przez Sąd - wynika, że stopień zaawansowania występujących u wnioskodawcy schorzeń natury neurologicznej i psychiatrycznej, czyni go w dalszym ciągu całkowicie niezdolnym do jakiegokolwiek pracy zarobkowej.

Podkreślić należy, iż do dnia 31 grudnia 2012 roku wnioskodawca był osobą całkowicie niezdolną do pracy także w ocenie organu rentowego. Podstawą przyznania wnioskodawcy prawa do renty socjalnej przez organ rentowy były przy tym li tylko schorzenia natury neurologicznej (numer statystyczny choroby G93). Obecnie oprócz występujących u wnioskodawcy schorzeń neurologicznych, doszły schorzenia psychiatryczne (lekkie upośledzenie umysłowe). Pomimo ewidentnego poszerzenia spektrum schorzeń wnioskodawcy organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Z takim stanowiskiem nie sposób się zgodzić w świetle przeprowadzonych przez Sąd opinii z zakresu psychiatrii, psychologii i neurologii.

Biegły psychiatra oraz psycholog zaznaczyli, iż wnioskodawca M. D. (1) jest osobą o bardzo niskim poziomie intelektu oraz poziomie przystosowania (bardzo niska dojrzałość społeczna, osłabiona kontrola emocjonalna, słaba umiejętność wchodzenia w relacje interpersonalne – nieumiejętność wchodzenia w relacje interpersonalne) oraz znacznym stopnia zaburzenia krytycyzmu. Współistnienie u wnioskodawcy dwóch jednostek chorobowych tj.: upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim oraz organicznych zaburzeń osobowości, uwarunkowanych organicznie, powoduje znaczne zaburzenia psychopoznawcze ubezpieczonego, które uniemożliwiają wnioskodawcy podjęcie jakiegokolwiek pracy zarobkowej czyniąc go całkowicie niezdolnym do pracy. Taki stan zdrowia psychicznego wnioskodawcy nie jest jednak wynikiem – jak chce organ rentowy – wyłącznie słabej stymulacji zewnętrznej wnioskodawcy (zaniedbań środowiskowych), jak podkreśla biegły psychiatra J. B. (2). Wnioskodawca korzysta zresztą z takiej stymulacji, choćby w postaci środowiskowego domu samopomocy, w którym prowadzone są różne treningi. Stymulacja środowiskowa nie ma jednak znaczącego wpływu na stan zdrowia psychicznego wnioskodawcy. Podstawową przyczyną zaburzeń psychicznych u wnioskodawcy jest uszkodzenie mózgu i zaburzenia osobowości

z tym związane, a także trauma jaką przeszedł w dzieciństwie (rodzice nadużywali alkoholu, został całkowicie osierocony w wieku niespełna 12 lat, wychowywał się w domu dziecka), która spowodowała powstanie zaburzeń z kręgu nerwicowego i osobowościowego. Schorzenia psychiczne mogłyby się u wnioskodawcy cofnąć tylko wówczas, gdyby naprawie uległ uszkodzony mózg, co jednak nie nastąpiło. Również biegła psycholog M. P. podkreśliła, że organ rentowy ignoruje współistnienie u wnioskodawcy upośledzenia i organicznych zaburzeń osobowości, uważając niesłusznie, że jego schorzenia to wynik odwracalnego zaniedbania środowiskowego. Tymczasem faktyczny poziom możliwości przystosowawczych i ich poprawy u wnioskodawcy jest znikomy, a tym samym możliwość podjęcia przez wnioskodawcę pracy zarobkowej. Jak podkreśla biegła psycholog M. D. (1) wymaga stałej kontroli i opieki, jego możliwości funkcjonowania w środowisku ograniczają się do udziału w warsztatach terapii zajęciowej, ale nie do wykonywania pracy.

Wnioski końcowe opinii psychiatryczno-psychologicznej pokrywają się z opiniami sporządzonymi przez dwóch biegłych neurologów: B. M. (1) i A. N. (2). Biegli po rozpoznaniu u skarżącego bólów głowy, zawrotów głowy, encefalopatii prawdopodobnie w wyniku okołoporodowego uszkodzenia mózgu z wodogłowiem wewnętrznym normotensyjnym i z zespołem piramidowo-ataktycznym obustronnym oraz upośledzeniem umysłowym, uznali go za osobę całkowicie niezdolną do wykonywania jakiejkolwiek pracy zarobkowej. Biegły A. N. (2) kategorycznie wykluczył możliwość zatrudnienia M. D. (2) jako osoby z obustronnymi objawami organicznego uszkodzenia mózgu, padaczką i niedorozwojem umysłowym- na tzw. wolnym rynku pracy. A tylko zachowana zdolność do pracy na wolnym rynku pracy – wbrew odmiennemu zapatrywaniu organu rentowego - wyklucza prawo do renty socjalnej. Dodatkowo należy podnieść, że oprócz schorzeń psychiatryczno-neurologicznych, które skutkują całkowitą niezdolnością do pracy wnioskodawcy, występują u niego także schorzenia ze strony narządu wzroku (zez rozbieżny naprzemienny, niedowidzenie obu oczu, oczopląs obrotowy) oraz pulmonologiczne (astma oskrzelowa). Wprawdzie schorzenia te rozpatrywane oddzielenie, nie powodują całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy, ale niewątpliwie wraz ze schorzeniami psychiatrycznymi i neurologicznymi, potwierdzają istnienie całkowitej niezdolności do jakiejkolwiek pracy. Okoliczność zatem, iż biegła okulista A. C. oraz biegła pulmonolog T. B., oceniając stan zdrowia wnioskodawcy, nie stwierdziły u niego całkowitej niezdolności do pracy, w ramach swych specjalności, nie wpływa na słuszność wniosków postawionych przez pozostałych biegłych co do całkowitej niezdolności do jakiejkolwiek pracy zarobkowej wnioskodawcy. Jeszcze raz należy podkreślić, że to schorzenia neurologiczne, występujące u M. D. (1) od urodzenia (wodogłowie) i będące ich konsekwencją schorzenia psychiatryczne, determinują stan jego zdrowia.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd w oparciu o opinie biegłego psychiatry J. B., psychologa M. P., neurologów B. M. oraz A. N. stwierdził, że stopień zaawansowania występujących u wnioskodawcy schorzeń psychiatryczno-psychologicznych oraz neurologicznych skutkuje jego całkowitą niezdolnością do pracy, albowiem jego aktualny stan zdrowia uniemożliwia wykonywanie jakiejkolwiek pracy. Również czasokres niezdolności do pracy wnioskodawcy Sąd ustalił w oparciu o w/w zgodne opinie biegłych na okres trzech lat od ustania poprzednich uprawnień rentowych tj. od dnia 1 stycznia 2013r. do dnia 31 grudnia 2015r.

Wobec stanowczych wniosków płynących z jasnych, spójnych i przekonywujących opinii biegłego psychiatry, psychologa oraz aż dwóch biegłych neurologów, że wnioskodawca jest obecnie całkowicie niezdolny do pracy, nie było potrzeby dalszego mnożenia opinii uzupełniających, ani dopuszczania dowodu z opinii kolejnego biegłego psychiatry i neurologa na okoliczności, które zostały już dostatecznie wyjaśnione. Opinie te, po ich uzupełnieniu w toku postępowania, należało bowiem przy uwzględnieniu treści art. 233 § 1 k.p.c. ocenić jako fachowe, rzetelne oraz pełne. Z tych względów Sąd oddalił wniosek organu rentowego o powołanie innego biegłego psychiatry oraz neurologa, jako zmierzający li tylko do przedłużenia postępowania sądowego..

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uznał, że wnioskodawca spełniła przesłanki z art. 4 ust. 1 powołanej wyżej ustawy i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do renty socjalnej na okres 3 lat tj. do dnia 31 grudnia 2015 roku.